

PROGRAMI I PARTISË POLITIKE SRPSKA DEMOKRATIJA

Demokracia serbe është një organizatë autentike, proaktive socio-politike e serbëve dhe e komuniteteve të tjera që trashëgojnë parimet e lirisë, solidaritetit dhe demokracisë.

Puna e organizatës politike Demokracia Serbe është e fokusuar kryesisht në 10 komuna me shumicë serbe dhe në komunitetet tjera serbe në Kosovë, me dëshirën për të bashkëpunuar me subjektet tjera politike në mbarë territorin.

Parimet kryesore të programit të demokracisë serbe:

- TRASHËGOJMË parimet socialdemokratike të lirisë, drejtësisë sociale, solidaritetit dhe paqes.
- LUFTOJMË për ruajtjen e trashëgimisë kulturore, respektimin e dallimeve kulturore dhe mbrojtjen e identitetit kombëtar të komunitetit serb dhe të gjitha komuniteteve tjera në Kosovë.
- QENDROJMË për lirinë e mendimit, fjalës dhe shprehjes. Çdo qytetar ka të drejtën e garantuar për të shprehur lirisht mendimin e tij dhe për të mbrojtur pikëpamjet e tij, pa frikë nga sanksionet ligjore dhe politike.
- LUFTOJMË kundër përzgjedhjes negative, jotransparencës, korrupsionit, nepotizmit dhe dukurive të tjera negative sociale.
- AVOKOJMË për zhvillimin e barabartë të të gjitha komuniteteve serbe në Kosovë, në bashkëpunim me të gjitha autoritetet kompetente.
- PRAKTIKOJMË një qasje jo diskriminuese në paraqitjet publike. Detyrimi i secilit anëtar është që në të gjitha tubimet të respektojë dhe zbatojë rreptësisht adresimin kulturor, pa ofenduar drejtpërdrejt askënd nga subjektet e tjera politike, përveç rasteve kur në tubime publike ka sulm të hapur ndaj anëtarëve tanë në moral dhe në çdo formë tjetër. Në këtë rast, lejohet një reagim i duhur.
- NE RESPEKTOJMË barazinë gjinore dhe mbështesim format jodhunore dhe jo të dhunshme të veprimit socio-politik.
- PRAKTIKOJMË përgjegjësinë individuale, autonominë dhe humanizmin laik. Organizata jonë politike është e hapur për të gjithë njerëzit me vullnet të mirë dhe ndërgjegje të pastër.

- QENDROJMË për barazinë sociale dhe ekonomike të gjithë qytetarëve, bazuar në Konventën Universale për të Drejtat e Njeriut të Kombeve të Bashkuara.
 - LUFTOJMË për normalizimin e jetës njerëzore në të gjitha aspektet dhe në të gjitha fushat — për të mirën e qytetarëve dhe brezave të ardhshëm.
-

SHËNIM: Ky është korniza e përgjithshme e programit të demokracisë serbe. Masat, programet dhe politikat specifike për secilin mjedis serb do t'i përshtaten situatës lokale.

Të gjithë anëtarët e Demokracisë Serbe (të cilët kanë plotësuar formularin e aplikimit) duhet t'i përmbahen kodit të etikës dhe vlerave që përmban Programi dhe Statuti i Demokracisë Serbe. Mosrespektimi i dispozitave të mëposhtme mund të rezultojë në përjashtimin e menjëhershëm të anëtarit dhe dënimin publik të sjelljes së tij.

DISPOZITA 1

DREJTËSIA SOCIALE DHE POLITIKA SHOQËRORE

Shpërndarja e padrejtë e përfitimeve sociale dhe punësimi politik është një praktikë e politikës aktuale që duam ta ndryshojmë tërësisht me punën dhe qasjen tonë demokratike, të hapur ndaj qytetarëve.

Çdo qytetar ka të drejtë të padiskutueshme për të punuar dhe një jetë të denjë që plotëson kërkesat e jetës moderne. Qytetarëve iu dhanë shumë premtime boshe, prandaj kemi një numër të madh të të pakënaqurve, të zhgënjyerve, fatkeqësisht të lidhur financiarisht dhe të shantazhuar që nuk kanë lirinë e fjalës dhe lirinë e mendimit.

Do të luftojmë që të ketë sa më pak qytetarë që kanë nevojë për përfitime sociale, sigurim dhe shpërndarje të drejtë të vendeve të punës. Ne do të ndihmojmë qytetarët që nuk gjejnë punë të zhvillojnë bizneset e tyre të vogla në mënyrë që të jenë të pavarur financiarisht. Kategoritë e qytetarëve të cilët ende i nënshtrohen përfitimeve sociale do të respektohen pavarësisht nga dallimet politike, kulturore dhe çfarëdo dallimi tjetër.

Ne do të ofrojmë mbështetje financiare dhe të tjera për komunitetet serbe dhe të tjera në Kosovë në kuadër të fondeve në dispozicion, në formën e kredive dhe mikrokredive, stimulimeve për ndërmarrësi dhe do të zbatojmë programe punësimi për të rinjtë dhe kategoritë e cenueshme të shoqërisë.

Ne angazhohemi për përmirësimin e dialogut social ndërmjet të gjitha komuniteteve në Kosovë me qëllim të zhvillimit ekonomik dhe bashkëjetesës. Puna e shërbimeve publike duhet të ngrihet në një nivel që do t'u shërbejë realisht qytetarëve, jo opsioneve politike.

Me këto ndryshime të gjithë qytetarët do të kenë të drejta të barabarta dhe shanse të barabarta, sepse kjo është baza e drejtësisë sociale dhe demokracisë.

Do të sigurojmë dhe do të luftojmë që çdo qytetar të ketë akses të barabartë në të gjitha nivelet e kujdesit shëndetësor, pavarësisht se ku jeton dhe nëse mund të përballojë trajtimin.

DISPOZITA 2

EKONOMIJA

Qëllimet themelore të Demokracisë serbe në aspektin e politikës ekonomike përfshijnë:

- Krijimi dhe zbatimi i një plani strategjik për zhvillimin ekonomik të komunitetit serb,
- Fillimi i ekonomisë, bizneset e mesme dhe të vogla,
- Rritja e punësimit, me theks në punësimin e grave, të rinjve dhe personave me aftësi të kufizuara,
- Rritja ekonomike, veçanërisht në sferën e sipërmarrjes,
- Hapja e programeve nxitëse dhe mbështetja e grupeve më të cenueshme përmes asistencës logjistike dhe financimit për fillimin e mikro-bizneseve,
- Shpërndarja e burimeve financiare në dispozicion për bizneset private, veçanërisht në sektorët e IT dhe prodhimit.

Komuniteti serb në Kosovë është ekonomikisht jashtëzakonisht i paqëndrueshëm, ndërsa sektori privat është veçanërisht i prekur nga shpërndarja e pabarabartë e burimeve financiare në dispozicion nga fondet e shumta shtetërore dhe ndërkombëtare.

Sektori privat në zonat serbe ka kohë që punon në kushte të vështira, të pafavorshme dhe është nën sulmin e problemeve politike dhe të sigurisë.

Të gjitha burimet financiare që rrjedhin në komunitetet serbe në Kosovë duhet të shpërndahen në mënyrë më racionale dhe më të drejtë në mënyrë që të plotësohen nevojat e të gjithë qytetarëve në një kohë sa më të shkurtër.

Prioriteti ynë është të ofrojmë akses të barabartë në tregun e punës për të gjithë qytetarët, duke promovuar njëkohësisht parimet e barazisë gjinore dhe gjithëpërfshirjes.

Ne do të luftojmë që punësimi të mos i nënshtrohet më kurrë nepotizmit dhe përkatësisë politike të një individit. Ne do të avokojmë që cilësitë personale dhe profesionale të çdo individit të vlerësohen si prioritet dhe në kuadrin e normave ligjore.

DISPOZITA 3

INFRASTRUKTURA

Infrastruktura në zonat serbe në Kosovë është në gjendje të dëshpëruar. Fshatrat, vendbanimet dhe rrethinat veçanërisht nuk kanë infrastrukturë adekuate rrugore, ndriçim, parqe, hapësira parkimi dhe kënde lojërash.

Ne angazhohemi që, përveç zonave urbane, çdo vendbanim rural (duke përfshirë zonat rurale) të trajtohet në të njëjtin nivel për sa i përket rrugëve, ndriçimit, sipërfaqeve të gjelbra dhe hapësirave publike për fëmijë (palestra të jashtme, parqe, kënde lojërash).

Ne po angazhohemi për rregullimin e hapësirave të parkimit, me fokus në zonat urbane, për organizimin e transportit publik, pas së cilës do të zhvillojmë ndërgjegjësimin e qytetarëve për rëndësinë e përdorimit të transportit publik për të rregulluar lëvizjen e lirë të qytetarëve (dhe publikun falas hapësirë nga automjetet e parkuara ilegalisht).

Ne po angazhohemi për ndërtimin e shtigjeve për biçikleta në qytete, të cilat do të zgjidhin disa probleme (nga mjedisore në hapësinore).

Jemi të vetëdijshëm se rivitalizimi i shtigjeve rekreative dhe hapësirave ku sportistët dhe rekreativistët e rinj mund të angazhohen lirshëm në aktivitete sportive është i një rëndësie vendimtare, por edhe për të gjithë qytetarët në zonat urbane.

DISPOZITA 4

URBANIZMI DHE PLANIFIKIM HAPËSINOR

Mjediset serbe në Kosovë kanë nevojë për një qasje serioze gjatë krijimit të planeve urbane dhe planifikimit hapësinor që do të zgjidhte shumë çështje, veçanërisht në drejtim të ndërtimeve pa leje, ndërtimeve të egra, shfrytëzimit më të organizuar të hapësirës publike, rregullimit estetik të zonave urbane siç u ka hije të gjitha qyteteve të zhvilluara sot.

Krijimi i një plani urbanistik cilësor dhe planifikimi hapësinor në nivel afatmesëm do të mundësonte zhvillimin e vetë zonave urbane, do t'ua lehtësonte jetën qytetarëve dhe në këtë mënyrë do të rriste cilësinë e jetës së tyre.

Ne jemi për rindërtimin e lagjeve të ndërtuara në mënyrë irracionale, me respekt të plotë për pronën private dhe objektet që i përkasin trashëgimisë kulturore. Gjithashtu, në krijimin e planeve hapësinore dhe urbanistike në të ardhmen do të konsultohemi me qytetarët dhe ekspertët në shqyrtimet publike.

Jemi të sigurt se ndërtimi i hapësirave për parkim/garazh në çdo mjedis urban do të reduktonte bllokimet e trafikut dhe do të lehtësonte lëvizjen e qytetarëve.

DISPOZITA 5

BARAZIA GJINORE

Ne besojmë se shoqëria nuk mund të arrijë kapacitetin e saj të plotë pa pjesëmarrjen e barabartë të gjithë personave, pavarësisht nga gjinia e tyre.

Punësimi i grave ka qenë në një nivel të pakënaqshëm për shumë vite, gjë që thëllon më tej pabarazinë në marrëdhëniet e pushtetit mashkull-femër.

Ne qëndrojmë për pjesëmarrjen e barabartë të gjithëve në proceset sociale, ekonomike, sociale dhe demokratike. Jemi të bindur se grave duhet t'i jepet më shumë hapësirë në vendimmarrjen politike dhe krijimin e kushteve për bashkëjetesë normale.

DISPOZITA 6

AFIRMIMI I TË RINJVE DHE POLITIKA PËR TË RINJT

Gjatë dy dekadave të fundit, një numër i madh i të rinjve janë larguar nga komunitetet serbe në Kosovë për shkak të varfërisë, politikave të gabuara sociale dhe ekonomike.

Ne nuk pajtohemi me politikën dhe konkluzionet që justifikojnë largimin e të rinjve për hir të kushteve më të mira, sepse ato kushte dhe ato paga mund t'i arrijmë me afirmimin e të rinjve edhe këtu.

Të rinjtë duhet të jenë më të dukshëm në publik, me lirinë për të shprehur dhe realizuar ambicinet e tyre.

Ne do t'u japim mundësinë të rinjve të krijojnë në mënyrë aktive mundësi politike, ekonomike dhe sociale në mjedisin e tyre, si dhe të avokojnë për to pa frikën e dënimit nga shoqëria, familja apo individët.

Ne do t'u japim mundësinë të gjithë të rinjve që kanë një synim dhe dëshirë të qartë për të arritur jetën në përputhje me kapacitetet e tyre, duke afirmuar ambicinet e tyre. Kjo do t'u jepte të rinjve mundësinë për të arritur ndryshimet demokratike, ekonomike, sociale dhe politike të nevojshme në shoqërinë e rregullt për të cilën ne përpiqemi përmes angazhimit aktiv social dhe politik.

Të rinjve duhet t'u jepet vendi për të marrë vendime në nivelet më të larta vendimmarrëse.

DISPOZITA 7

MBROJTA E SHËNDETIT

Shëndeti nuk është vetëm mungesa e sëmundjes, por i referohet edhe një jete të denjë për njeriun si qenie njerëzore. Në të gjitha pikat e Programit të Demokracisë Serbe është e dukshme dëshira dhe lufta jonë për mirëqenien e çdo individi.

Sot jemi dëshmitarë të një organizimi jo të mirë të sistemit shëndetësor dhe për këtë arsye jemi një nga rajonet me përqindjen më të lartë të vdekshmërisë nga sëmundjet që trajtohen dhe jetojnë sot.

Nuk mjafton të blesh pajisje të shtrenjta që nuk i shërbejnë qëllimit sepse mungon personeli që di t'i përdorë. Ne nuk mund të trajtojmë nëse na mungojnë ilaçet dhe nëse të njëjtat ilaçe janë aq të shtrenjta sa që qytetari i zakonshëm nuk mund t'i përballojë ato edhe kur bëhet fjalë për jetë a vdekje.

Sistemi shëndetësor është ndërtuar në mënyrë të gabuar. Duke investuar në edukimin e popullatës për parandalimin, në vendet e zhvilluara, shkalla e vdekshmërisë për shumë sëmundje është ulur nga parandalimi.

Pse njerëzit me të ardhura të ulëta ose pothuajse aspak nuk janë në gjendje të ekzaminohen nga profesionistë të shquar mjekësorë? Ju duhet t'i paguani ato, natyrisht. Prandaj demokracia serbe do të ndikojë në strukturat e pushtetit lokal në të gjitha fushat ku është e pranishme. Me fjalë të tjera, ne do të sigurojmë qasje të barabartë në shërbimet shëndetësore për të gjithë qytetarët – pavarësisht nga statusi i tyre financiar.

Çdo foshnjë do të ketë në dispozicion dozën e vaksinës që i nevojitet për një fillim të shëndetshëm në jetë. Fëmijët do të kenë rregullisht vizita parandaluese te mjeku. Ne do të krijojmë një hapësirë për të rinjtë në të cilën ata mund të diskutojnë lirisht të gjitha temat që janë të paqarta për ta në moshën e tyre. Qytetarët e rritur dhe të moshuarit tanë do të kenë akses te mjekët që zgjedhin – pavarësisht nëse zgjedhin një mjek që paguhet apo është pjesë e sistemit të shëndetit publik.

Një nga gjërat më të rëndësishme për të cilën do të insistojmë është organizimi i një spitali ditor dhe rezidenca për të sëmurët rëndë dhe të moshuarit, që do t'u mundësojë atyre dhe të afërmeve të tyre të zhvillojnë në qetësi veprimtarinë e tyre profesionale.

DISPOZITA 8

KULTURA, EDUKIMI DHE SPORTI

Të gjitha llojet e abuzimeve ekzistuese të materialeve didaktike dhe edukative, që vihen në dispozicion të të gjitha niveleve të arsimit, do të jenë të papranueshme. Problem i madh është

mungesa e kushteve adekuate të punës, ndërkohë që punësimi i personelit me arsim të lartë bazohet në politikë lokale dhe nepotizëm.

Ne e kundërshtojmë këtë lloj abuzimi, i cili ndikon drejtpërdrejt në cilësinë e arsimimit të brezave të ardhshëm, dhe rrjedhimisht në zhvillimin e të gjitha mjediseve.

Cilësia e dobët e arsimit në institucionet arsimore në zonat serbe çon në një largim edhe më të madh të popullsisë serbe nga Kosova.

Mungesa e hapësirave për aktivitet kulturor dhe mospërdorimi i objekteve ekzistuese është një problem i madh prej vitesh.

Organizatrat kulturore, sportive dhe arsimore janë të privuara nga burimet financiare të nevojshme për zbatimin e planeve të veprimit dhe organizimin e çdo ngjarjeje.

Përveç kësaj, shpesh mungojnë burimet financiare për të kryer aktivitetet e tyre rregullisht. Gjëja më shqetësuese është se prindërit dhe kujdestarët e shumë nxënësve nuk mund të përballojnë libra të shtrenjtë shkollorë.

Ne po angazhohemi që çdo fshat, vendbanim dhe periferi – dhe përveç qendrave urbane – të ketë një hapësirë kulturore për mbajtjen e aktiviteteve të rregullta kulturore dhe arsimore. Për organizimin e të gjitha aktiviteteve do të konsultohen punonjës shumëvjeçarë të kulturës dhe arsimit.

Gjithashtu, repertori i rregullt në hapësirat kulturore do të përfshijë promovimin dhe mbrojtjen e identitetit të komunitetit serb në Kosovë. Ndër të tjera, ne besojmë se duhet të krijohen trupa teatrore dhe të subvencionohen ngjarje kulturore, koncerte muzikore, koloni artistike dhe festivale.

Ne besojmë se është e nevojshme që autoritetet t'i sigurojnë libra shkollorë falas çdo fëmijë në komunitetet serbe — kjo do të përmirësojë arsimimin e më të vegjëlve.

Sot, aktivitetet sportive zhvillohen vetëm në skajet e shoqërisë. Përkundrazi, ne jemi për organizimin e aktiviteteve të rregullta, masive sportive në të gjitha komunitetet serbe në Kosovë.

DISPOZITA 9

MBROJTJA E AMBIENTIT

Në komunat ku është e nevojshme, duhet të krijohen strehimore të përkohshme për qen, mace dhe kafshë të tjera, ku stafi i strehimores do t'i trajtojë në mënyrë njerëzore, do t'u ofrojë kujdes dhe kujdes afatshkurtër, deri në gjetjen e një zgjidhje afatgjatë.

Një mjedis i shëndetshëm dhe i pastër është pikënisja për funksionimin normal, të shëndetshëm dhe të qëndrueshëm të shoqërisë. Ne posaçërisht avokojmë për ruajtjen e burimeve pyjore dhe ujore në zonat serbe.

Ne besojmë se zbatimi më i rreptë i ligjit është i nevojshëm për të zgjidhur problemin e mbetjeve komunale duke ndërtuar deponi rajonale dhe sanitare.

Ne angazhohemi për forcimin dhe profesionalizimin e shërbimit të mirëmbajtjes, rivitalizimin e parqeve, të gjitha zonave të gjelbra dhe zonave rekreative. Gjithashtu, tre prioritetet kryesore nga të cilat do të udhëhiqemi përfshijnë: Gjelbërimi i zonave publike të lënë pas dore,

- Heqja e deponive ilegale,
- Futja e sistemit të klasifikimit të mbetjeve,
- Ndërtimi i një qendre riciklimi,
- Zhvillimi i vetëdijes për rëndësinë e një mjedisi të shëndetshëm - dhe në mënyrë sistematike,
- Ndërtimi i fabrikave për përpunimin e ujërave të zeza në zonat urbane, me popullsi të dendur,
- Krijimi i një programi për përdorimin falas të biçikletave komunale që çdo qytetar mund të marrë me qira për disa orë apo ditë.

Së fundi, ne po angazhohemi për rregullimin e hapësirave të parkimit, kryesisht në zonat urbane, me theks në inkurajimin e qytetarëve që të përdorin transportin publik, të ecin ose të ngasin biçikletën në vend të përdorimit të automjetit.

DISPOZITA 10

MOS TOLERIMI I NEPOTIZMIT DHE KORRUPSIONIT

Ne qëndrojmë për një luftë pa kompromis kundër nepotizmit, korrupsionit, miqësisë, klientelizmit dhe plagëve të tjera që e kanë sjellë komunitetin serb në Kosovë në pozicionin e pafavorshëm në të cilin ndodhet aktualisht.

Çdo ditë do të luftojmë kundër dukurive negative sociale që degradojnë strukturën shoqërore të njerëzve në komunitetet serbe në Kosovë.

Ne gjithmonë do t'u japim përparësi njerëzve të arsimuar, të ndershëm dhe të virtytshëm.